

Specialeansøgning til Sundhedsstyrelsens specialeplan

Speciale: Urologi

Region/privat udbyder: Region Midtjylland

Dato: 11. januar 2016

Der henvises til Sundhedsstyrelsens publikation ”Specialeplanlægning – begreber, principper og krav”, som er tilgængelig på Sundhedsstyrelsens hjemmeside for yderligere oplysninger.

1 Indholdsfortegnelse

1	Indholdsfortegnelse	2
2	Generelle overvejelser i forhold til specialet	3
2.1	Indledende overordnet redegørelse for implementeringen af specialevejledningen hos ansøger	3
2.2	Beskrivelse af den planlagte organisering af akutområdet i forhold til specialet	3
2.3	Beskrivelse af sammenhængen i specialet på tværs af funktionsniveauer og sygehusmatrikler	4
2.4	Beskrivelse af sammenhængen til andre specialer	5
2.5	Implementering	5
2.6	Udvikling og fremtidsplaner	6
3	Specialets hovedfunktionsniveau	7
3.1	Overordnet beskrivelse af den planlagte organisering af hovedfunktionerne i specialet	7
3.2	Overordnet beskrivelse af opfyldelsen af anbefalinger til varetagelsen af hovedfunktioner i specialet	7
3.3	Andre oplysninger vedr. hovedfunktioner i specialet	8
4	Specialets regionsfunktionsniveau	9
4.1	Kort redegørelse for varetagelsen af regionsfunktioner som regionen/det private sygehus allerede er godkendt til, og som ønskes genansøgt	9
4.2	Beskrivelse af den planlagte organisering af regionsfunktionerne i specialet	9
4.3	Matrikelspecifik beskrivelse af opfyldelse af krav til varetagelsen af regionsfunktioner i specialet	10
4.4	Formaliseret samarbejde	12
4.5	Udefunktioner	13
4.6	Andre oplysninger vedr. regionsfunktioner i specialet	13
5	Specialets højtspecialiserede niveau	15
5.1	Kort redegørelse for varetagelsen af regionsfunktioner som regionen/det private sygehus allerede er godkendt til, og som ønskes genansøgt	15
5.2	Beskrivelse af den planlagte organisering af højtspecialiserede funktioner i specialet	15
5.3	Matrikelspecifik beskrivelse af opfyldelse af krav til varetagelsen af højtspecialiserede funktioner i specialet	16
5.4	Formaliseret samarbejde	17
5.5	Udefunktioner	17
5.6	Andre oplysninger vedr. højtspecialiserede funktioner i specialet	17

2 Generelle overvejelser i forhold til specialet

2.1 Indledende overordnet redegørelse for implementeringen af specialevejledningen hos ansøger

Vejledning:

Der efterspørges en kort redegørelse for, hvordan specialevejledningen, på tværs af hovedfunktionsniveau, regions- og højtspecialiseret niveau, er implementeret i regionen/på det private sygehus, herunder eventuelle udfordringer (kun relevant hvis regionen/ det private sygehus allerede er godkendt til varetagelse af specialfunktioner i specialet)

Besvarelse:

I Region Midtjylland er det organiseret sådan, at de *højtspecialiserede funktioner* som udgangspunkt varetages på Aarhus Universitetshospital.

Regionsfunktioner varetages som udgangspunkt alle på Aarhus Universitetshospital og er herudover fordelt ud på de øvrige hospitaler i regionen ud fra forskellige hensyn (se punkt 4.2).

Som udgangspunkt varetages alle *hovedfunktioner* ved alle hospitalsenheder.

Der er i Region Midtjylland 3 matrikler med urologisk funktion:

- Aarhus Universitetshospital, Skejby
- Regionshospitalet Viborg
- Regionshospitalet Holstebro

De højtspecialiserede funktioner inden for specialet varetages i henhold til den gældende specialevejledning på Aarhus Universitetshospital, Skejby. Herudover varetager Regionshospitalet Holstebro en enkelt højtspecialiseret funktion i formaliseret samarbejde med Aarhus Universitetshospital, Skejby. Endelig er to højtspecialiserede funktioner godkendt til varetagelse i andre specialer (henholdsvis kirurgi og karkirurgi), hvoraf den ene varetages på Aarhus Universitetshospital, Aarhus.

Regionsfunktioner inden for urologi varetages på Aarhus Universitetshospital, Aarhus, Regionshospitalet Viborg og Regionshospitalet Holstebro.

På Regionshospitalet Horsens og Regionshospitalet Randers varetages elektive urologiske funktioner på hovedfunktionsniveau. Begge matrikler har ambulatorievirksomhed, og der er tilstedeværelse af specialist i dagtid. Det er lægeligt personale fra Aarhus Universitetshospital, Skejby, der betjener de urologiske funktioner i Horsens og Randers.

De tildelte regionsfunktioner og højtspecialiserede funktioner inden for urologi er implementeret i overensstemmelse med den gældende specialevejledning.

2.2 Beskrivelse af den planlagte organisering af akutområdet i forhold til specialet

Vejledning:

Der efterspørges en beskrivelse af, hvordan organiseringen af akutområdet overordnet opfylder anbefalinger og krav i denne specialevejledning

Besvarelse:

Region Midtjylland har fem akuthospitaler som oplistet nedenfor.

- Aarhus Universitetshospital, Aarhus
- Regionshospitalet Herning
- Regionshospitalet Horsens
- Regionshospitalet Randers
- Regionshospitalet Viborg

Regionshospitalet Silkeborg modtager akutte, visiterede intern medicinske patienter kl. 8-17 på hverdage. Endvidere modtager Regionshospitalet Silkeborg – som led i et forskningsprojekt - døgnet rundt kendte, kroniske medicinske patienter med akut forværring af deres kroniske sygdom.

For mere uddybende beskrivelse af organiseringen af akutområdet i Region Midtjylland henvises til overliggernetatet.

Inden for det urologiske speciale gælder det, at den akutte urologi varetages på Aarhus Universitetshospital, Skejby, Regionshospitalet Holstebro og Regionshospitalet Viborg. Akutte urologiske patienter fra Regionshospitalet Horsens' og Regionshospitalet Randers' optageområder behandles på Aarhus Universitetshospital, Skejby. På Aarhus Universitetshospital, Skejby og Regionshospitalet Holstebro modtages de akutte urologiske patienter direkte på Urinvejskirurgisk Afdeling. På Regionshospitalet Viborg modtages akutte urologiske patienter i Akutafdelingen.

2.3 Beskrivelse af sammenhængen i specialet på tværs af funktionsniveauer og sygehusmatrikler

Vejledning:

Der efterspørges en beskrivelse af, hvordan patientforløb organiseres på tværs af funktionsniveauer, herunder organiseringen af behandling på tværs af sygehusmatrikler i regionen.

Besvarelse:

Hospitalerne i Region Midtjylland har generelt et tæt og velfungerende samarbejde om patientforløb, der går på tværs af funktionsniveauer og/eller patientforløb, hvor behandlingen går på tværs af sygehusmatrikler i regionen. I tilfælde, hvor den videre del af et patientforløb skal foregå på et højere specialiseringsniveau, end det enkelte hospital selv varetager, henvises patienten til et hospital, der varetager funktionen på det rette specialiseringsniveau.

Samarbejdet på tværs af hospitalerne i Region Midtjylland understøttes af blandt andet fælles visitationsretningslinjer samt eventuelt konferencer (fx video- eller MDT-konferencer) til afklaring af patienter med kompliceret sygdomsbillede og beslutning om viderehenvisning af patienter til højere specialiseringsniveau.

Der er således en samarbejdskultur, hvor de aftaler, der er indgået typisk om store eller komplicerede sygdomsgrupper, lægger grunden til løbende samarbejde og dialog om øvrige patientgrupper. Inden for urologi kan nævnes følgende eksempler på samarbejde:

- Behandling af urologisk kræft: Specialfunktioner vedrørende kirurgisk behandling af urologisk kræft varetages i Region Midtjylland på Aarhus Universitetshospital, Skejby og Regionshospitalet Holstebro. I overensstemmelse med de urologiske kræftpakkeforløb sker den kliniske beslutning om initial behandling og dermed visitationen til relevante behandlingstilbud på en multidisciplinær team-konference (MDT-konference), hvor de nødvendige lægefaglige specialer er repræsenteret med tilstrækkelig beslutningskompetence. På MDT-konferencen drøftes desuden behandlingstilbud og -

strategier for de patienter, der har modtaget initial behandling, og hvor muligheder for eventuel videre behandling skal afklares. Der kan tillige være behov for at træffe andre beslutninger i et patientforløb. Disse træffes i de relevante afdelinger, hvori de nødvendige fagprofessionelle deltager. For alle konferencer og beslutninger gælder det, at de relevante parter kan være samlet til en fysisk konference, men der kan også være tale om telefon- eller videokonferencer eller uddelegerende beslutningskompetencer. Regionshospitalet Viborg deltager i MDT-konference vedrørende prostatacancer, da Regionshospitalet Viborg varetager den medicinske diagnostik og behandling deraf.

- I Region Midtjylland er nyrestensbehandlingen organiseret således, at ESWL-funktionen udelukkende foregår på Urologisk Afdeling, Regionshospitalet Viborg. Regionshospitalet Viborg udreder patienterne og viderevisiterer til ESWL-behandling, og hvis der er behov for efterbehandling, det kunne fx være i form af ureteroskopiisk stenjernelse, tilbagesendes patienterne til Regionshospitalet Viborg til denne behandling. Samarbejdet kører uproblematisk.
- Den kirurgiske behandling af nyrecancerpatienter i Hospitalsenheden Vests og Hospitalsenheden Midts optageområder er blevet samlet på Urologisk Afdeling i Holstebro, mens den forudgående udredning foregår på begge matrikler. Der er etableret et samarbejde på tværs af matriklerne, hvor det tidsmæssige forløb og kvaliteten er i orden.
- Der har i Region Midtjylland tidligere været en tværregional udredning af urologi-behovet, hvor det var en fælles opgave at beskrive den urologiske funktion og komme med et forslag til, hvordan aktiviteten fremover kan dække behovet. Det var en proces, som demonstrerede, at der også på det område kunne samarbejdes med henblik på at identificere og beskrive løsninger.

2.4 Beskrivelse af sammenhængen til andre specialer

Vejledning:

Der efterspørges beskrivelse af, hvordan samarbejdet med andre relevante specialer er sikret/sikres fremadrettet med særligt fokus på specialer på forskellige matrikler

Besvarelse:

Der er i forbindelse med diagnostik, udredning og behandling af urologiske sygdomme et tæt samarbejde med andre specialer, især radiologi, onkologi og patologi. Desuden er der tæt samarbejde med anæstesiologi, nefrologi, gynækologi, neurologi, pædiatri og klinisk fysiologi. Det er i høj grad MDT-konferencerne, der anvendes til at sikre samarbejde og koordination med andre specialer – herunder særligt radiologi, onkologi og patologi.

2.5 Implementering

Vejledning:

Der efterspørges en detaljeret plan for implementering af de specialfunktioner i specialeansøgningen, som ikke aktuelt varetages, men som ønskes varetaget, herunder en præcis angivelse af tidshorisont (måned/år).

Besvarelse:

2.6 Udvikling og fremtidsplaner

Vejledning:

Der efterspørges overvejelser over den fremadrettede udvikling af specialet i regionen/på privathospitalet med fokus på organisatoriske overvejelser, planer om nybyggeri, faglige satsningsområder og lign.

Besvarelse:

De igangværende kvalitetsfundsbyggerier i Region Midtjylland vil have positive effekter for de urologiske afdelinger og disses samarbejdsflader til øvrige specialer, idet der både på Aarhus Universitetshospital og i Hospitalsenheden Vest sker en samling af specialer i henholdsvis Skejby og Gødstrup. Ved Regionshospitalet Viborg er urologi allerede placeret på samme matrikel som de specialer, der særligt samarbejdes med.

Med samlingen af Aarhus Universitetshospital i Skejby vil specialerne onkologi, billeddiagnostik og patologi komme til at ligge på samme matrikel som urologien, hvilket vil udgøre en potentiel betydelig styrkelse af det multidisciplinære samarbejde inden for det uroonkologiske område. Etablering af en uroonkologisk multidisciplinær enhed forventes at kunne være til stor gavn for den samlede patientoplevelse, kvaliteten af MDT-konferencer, klinisk forskning og udvikling.

Der er i forbindelse med den forestående samling af Hospitalsenheden Vest på én matrikel i Gødstrup sat en proces i gang, hvor bl.a. Urologisk Afdeling drøfter det fremtidige samarbejde med andre afdelinger (fx med Akutafdelingen, Kirurgisk Afdeling, Gynækologisk Afdeling og Anæstesiologisk Afdeling), så de personalegrupper, der fremover skal varetage opgaver i flere specialer, kan starte i et kompetenceudviklingsprojekt.

Siden sidste specialeplan har Aarhus Universitetshospital påbegyndt mere penisbevarende kirurgi ved lokaliseret kræft i penis i form af eksempelvis neoglans. Udvalgte medarbejdere på Afdeling K har været på studietur til London og er oplært i en kirurgisk metode til organbevarende kirurgi, som bl.a. indebærer, at man transplanterer hud. Afdelingen har investeret i egen dermatom, så man kan varetage rekonstruktiv kirurgi efter peniskræft.

Der er igangsat etablering af et center for udredning, behandling og opfølgning af urothelial kræft i de øvre urinveje. Der er via spydspidspuljen søgt om og bevilget midler til etablering af centret. Der udarbejdes nye protokoller for diagnostik, behandling og opfølgning. Der planlægges med en særlig MDT, herunder videokonference med andre afdelinger i regionen. Der bedrives forskning inden for området i samarbejde med Karolinska Institutet, Stockholm.

Der er etableret en enhed for CT-vejledte minimal invasive cryobehandlinger af nyretumorer. Der er etableret et samarbejde med Røntgenafdelingen, så hovedparten af Cryobehandlinger foretages CT-vejledt, som er et skånsomt og organbevarende indgreb. Området er i hastig vækst, og der regnes med en årlig volumen på ca. 100 patienter.

3 Specialets hovedfunktionsniveau

NB! Der skal ikke ansøges om varetagelse af hovedfunktioner indenfor specialet, men varetagelsen af hovedfunktionsniveauet ønskes beskrevet nedenfor.

3.1 Overordnet beskrivelse af den planlagte organisering af hovedfunktionerne i specialet

Vejledning:

Der efterspørges bl.a. en beskrivelse af varetagelsen af hovedfunktionsniveauet i specialet, herunder på hvilke sygehusmatrikler hovedfunktionerne varetages.

Besvarelse:

Der varetages hovedfunktioner inden for urologi på følgende matrikler:

- Aarhus Universitetshospital, Skejby
- Regionshospitalet Viborg
- Regionshospitalet Holstebro

Som beskrevet under afsnit 2.1 varetages som udgangspunkt alle hovedfunktioner på Aarhus Universitetshospital, Skejby, Regionshospitalet Viborg og Regionshospitalet Holstebro. På Regionshospitalet Horsens og Regionshospitalet Randers varetages elektive urologiske funktioner på hovedfunktionsniveau. Begge matrikler har ambulatorievirksomhed og dagkirurgi, og der er tilstedeværelse af specialist i dagtid. Det er lægeligt personale fra Aarhus Universitetshospital, Skejby, der betjener de urologiske funktioner i Horsens og Randers.

3.2 Overordnet beskrivelse af opfyldelsen af anbefalinger til varetagelsen af hovedfunktioner i specialet

Vejledning:

Beskrivelsen bør tage udgangspunkt i Sundhedsstyrelsens anbefalinger i specialevejledningen.

Besvarelse:

Der er på matrikler med urologisk hovedfunktion speciallæger med kompetencer inden for både den almene og den mere specialiserede del af urologien til behandling af både benigne og maligne sygdomme.

Herudover har det øvrige personale, herunder sygeplejersker, relevante kompetencer og erfaring i varetagelse af specialets patienter – eksempelvis sygeplejersker med kompetencer inden for kontinens, urodynamik og stomipleje.

Al varetagelse af kræftbehandling følger relevante kliniske retningslinjer (DMCG), og det nødvendige beredskab, robusthed, erfaring samt volumen for kirurger/team/sygehus samt adgang til intensiv funktion er til stede. Der er etableret multidisciplinært samarbejde, jf. pakkeforløb.

Alle matrikler, der varetager hovedfunktioner i urologi har etableret et samarbejde med følgende specialer:

- Kirurgi

- Gynækologi og obstetrik
- Intern medicin: nefrologi
- Klinisk onkologi

3.3 Andre oplysninger vedr. hovedfunktioner i specialet

Vejledning:

Såfremt regionen/privathospitalet har yderligere oplysninger eller bemærkninger, kan de anføres her.

Besvarelse:

4 Specialets regionsfunktionsniveau

4.1 Kort redegørelse for varetagelsen af regionsfunktioner som regionen/det private sygehus allerede er godkendt til, og som ønskes genansøgt

Vejledning:

Der efterspørges en redegørelse for, hvordan regionsfunktioner i specialevejledningen er implementeret i regionen/på det private sygehus (kun relevant hvis regionen/ det private sygehus allerede er godkendt)

Besvarelse:

Der er i den gældende specialevejledning tildelt regionsfunktioner inden for urologi på følgende matrikler i Region Midtjylland:

- Aarhus Universitetshospital, Skejby
- Regionshospitalet Viborg
- Regionshospitalet Holstebro

De tildelte regionsfunktioner er implementeret i overensstemmelse med specialevejledningen.

4.2 Beskrivelse af den planlagte organisering af regionsfunktionerne i specialet

Vejledning:

Der efterspørges en beskrivelse af den overordnede organisering og varetagelse af regionsfunktionerne, herunder på hvilke sygehusmatrikler regionsfunktionerne ønskes varetaget og begrundelsen herfor, samt hvis der ansøges for flere sygehusmatrikler, hvordan de ansøgte sygehusmatrikler så vil samarbejde om varetagelsen af regionsfunktionerne.

Besvarelse:

Det generelle princip for placering af regionsfunktioner i Region Midtjylland er, at funktionerne fordeles ud fra en konkret afvejning af nedenstående hensyn:

- At opfylde Sundhedsstyrelsens krav til varetagelse af funktionerne, herunder sikre en tilstrækkelig volumen til at opretholde en høj kvalitet.
- At tilrettelægge hensigtsmæssige patientforløb og understøtte Region Midtjyllands akutplan samt bæredygtigheden af det enkelte akuthospital.
- At sikre Aarhus Universitetshospital også fremover udgør rammen om den specialiserede virksomhed og understøttes heri ved varetagelse af så mange regionsfunktioner som muligt.

Som nævnt under afsnit 2.3 varetages specialfunktioner vedrørende kirurgisk behandling af urologisk kræft kun på to matrikler i Region Midtjylland - henholdsvis Aarhus Universitetshospital, Skejby og Regionshospitalet Holstebro. I forhold til regionsfunktioner vedrørende medicinsk behandling af kræft gælder det, at Aarhus Universitetshospital, Skejby; Regionshospitalet Viborg og Regionshospitalet Holstebro alle varetager regionsfunktionen *Ikke-kurativ hormonmodulerende behandling af prostatakræft ved progression på 1. linje (1200-1500 pt.)*. Ligeledes vil regionsfunktionen vedrørende *intravesikal behandling med botulinumtoksin ved overaktiv blæresyndrom* fremover blive varetaget på Aarhus Universitetshospital samt på Regionshospitalet Viborg og Regionshospitalet Holstebro. Funktionen har hidtil været placeret på hovedfunktionsniveau.

Herudover kan det bemærkes, at Regionshospitalet Viborg har en særlig profil vedrørende stenkirurgi og således varetager alle tre regionsfunktioner vedrørende urinvejssten, hvoraf *Perkutan sten fjernelse* søges varetaget i formaliseret samarbejde med Aarhus Universitetshospital.

Regionsfunktionerne ønskes fremadrettet varetaget på de samme matrikler som i dag. Der lægges således ikke op til ændringer i organisering og tværgående samarbejde.

4.3 Matrikelspecifik beskrivelse af opfyldelse af krav til varetagelsen af regionsfunktioner i specialet

Vejledning:

Der efterspørges en redegørelse for, hvordan kravene i Sundhedsstyrelsens specialevejledning til varetagelse af regionsfunktioner indenfor specialet opfyldes. Redegørelsen skal ske for hver sygehusematrikel, som planlægges at varetage regionsfunktioner.

Afsnittet skal supplere og uddybe oplysningerne i excel-skemaerne, som indsendes for hver sygehusematrikel. Alle relevante tal-data og ja/nej-besvarelser indtastes i excel-skemaet, og det beskrives nedenfor, hvorledes det enkelte sygehus samlet set lever op til specialevejledningens krav til varetagelse af specialfunktioner i specialet.

Hvis der i det indtastede data i excel-skemaet, er afvigelser fra specialevejledningens krav om varetagelse beskrives det desuden nedenfor.

Besvarelse for Aarhus Universitetshospital, Skejby:

Urinvejskirurgisk Afdeling K, Aarhus Universitetshospital er organisatorisk opdelt i 5 faglige teams, som varetager behandling af patienter inden for de specifikke fagområder. Afdelingen er således struktureret og organiseret til at varetage de ansøgte regions- og højtspecialiserede funktioner.

Afdeling K, Aarhus Universitetshospital lever inden for alle fagområder op til krav om volumen, antal speciallæger samt samarbejdsrelationer i forhold til kravene for varetagelse af regionsfunktionerne. Der henvises til data i bilagt excel-skema.

Afdeling K, Aarhus Universitetshospital er bemanded med 29 speciallæger, heraf 3 professorer og ledende overlæge. Der er 1 lærestolsprofessor, 1 professor inden for robotkirurgi på blærekræft og 1 professor inden for børneurologi.

Afdelingen har en omfattende forsknings- og uddannelsesaktivitet inden for prostatakræft, blærekræft, nyrekræft, peniskræft, børneurologi, urotelial kræft i øvre urinveje samt højtspecialiserede benigne lidelser. Aktuelt er der 9 ph.d.-projekter i afdelingen samt 2 eksterne projekter i samarbejde med Karolinska Institutet i Stockholm. Derudover bedrives forskningssamarbejde med Urologisk Afdeling, Hospitalsenheden Vest.

Der er anæstesiologisk speciallæge i tilstedeværelsesvagt døgnet rundt alle dage, og afdelingen har tilgang til sengepladser på intensiv efter behov. Afdelingen har en vagtstruktur bestående af en forvagt, som er til stede i afdelingen 24 timer i døgnet samt en beredsskabsvagt på speciallægeniveau. Der er en nyretransplantationsvagt 24 timer i døgnet samt en børnevagt for telefonisk rådgivning 24 timer i døgnet.

Afdelingen har et tæt samarbejde på matriklen med en bred vifte af specialer på det kirurgiske område, thoraxkirurgi, nyremedicin, karkirurgi, gynækologi, pædiatri, røntgenafdelingen og i øvrigt alle interne medicinske specialer

Besvarelse for Regionshospitalet Holstebro:

I Urinvejskirurgisk Afdeling, Regionshospitalet Holstebro, Hospitalsenheden Vest, er der ansat 12 speciallæger opdelt i faglige teams, som varetager de specifikke fagområder, herunder de områder, hvor der søges regionsfunktion.

Til afdelingen er knyttet 1 professor inden for robotkirurgi og blærekræft; aktuelt er der 2 Ph.D-forløb, og udover det interne forskningssamarbejde i Hospitalsenheden Vest er der forskningssamarbejde med Urinvejskirurgisk Afdeling K, Aarhus Universitetshospital, Skejby og Nuklearmedicinsk Afdeling, Aalborg Universitetshospital.

For oplysninger om volumen og speciallægedækning for de ansøgte regionsfunktioner henvises til excel-skemaet.

Transluminal nefroskopi varetages primært af 3 speciallæger, men der sker også superviseret oplæring af læger i hoveduddannelse.

Perkutan sten fjernelse varetages af 2 speciallæger, og pga. det relativt lave volumen søges funktionen i formaliseret samarbejde med Skejby.

Dialyseadgange har været en selvstændig funktion i afdelingen i mange år og varetages af 3 speciallæger (pga. volumen søges funktionen aktuelt i formaliseret samarbejde med Urinvejskirurgisk afdeling K, Aarhus Universitetshospital, Skejby). Afdelingen varetager anlæggelse af peritoneale dialysekatetre; funktionen er central i forhold til Dialyseafsnittet på Regionshospitalet Holstebro.

Intravesikal behandling med botulinumtoxin har i mange år ligget i Urinvejskirurgisk Afdeling og udføres også for patienter fra Gynækologisk Afdeling, Hospitalsenheden Vest; aktuelt gennemføres det som en ambulans procedure.

Ikke-kurativ hormonmodulerende behandling af prostatakræft er indtil nu varetaget som selvstændig funktion i afdelingen; volumenmæssigt og med hensyn til speciallægedækning vil funktionen fortsat kunne varetages på samme vis. Aktuelt konfereres denne patientkategori også i MDT-regi, hvor onkologer også medvirker.

Vurdering og behandling af nyrekræft foregår som regionsfunktion, hvor patientgrundlaget er ca. 518.000 borgere i de tidligere Ringkøbing og Viborg Amter; patienter fra Viborgs optageområde udredes fortsat på Urologisk Afdeling i Viborg, men videresendes efter udredning til operation i Holstebro. Der afholdes ugentlige MDT-videokonferencer med Aarhus Universitetshospital, Skejby, hvilket medvirker til at sikre kvalificeret behandlingsoplæg.

For alle regionsfunktioner gælder, at Urinvejskirurgisk Afdeling, Regionshospitalet Holstebro følger nationale og regionale retningslinjer og indberetter til relevante nationale retningslinjer. Der er anæstesiologisk speciallæge i tilstedeværelsesvagt døgnet rundt, og afdelingen har tilgang til sengepladser på intensiv efter behov.

Besvarelse for Regionshospitalet Viborg:

Urologi varetages på Regionshospitalet Viborg i Urologisk Afdeling, hvor der er ansat 3 speciallæger. Der er speciallæger til stede kl. 8–17 på hverdage og herefter i tilkaldt.

Urologisk Afdeling betjener hele Region Midtjylland med et optageområde på 1,2 mio. indbyggere, for så vidt angår *ESWL-behandling* og har mangeårig erfaring på området.

Transluminal nefroskopi varetages denne funktion af 3 speciallæger, og der sker superviseret oplæring af læger i hoveduddannelse.

Vedrørende nyreinsufficiens varetages funktionen *Dialyseadgange* af Karkirurgisk Afdeling, Regionshospitalet Viborg, mens Urologisk Afdeling står for anlæggelse af peritoneal dialysekatetre og har mangeårig erfaring hermed. Funktionen er central i forhold til det nefrologiske speciale og dialyseenheden på Regionshospitalet Viborg.

Urologisk Afdeling har desuden mangleårig erfaring med *intravesikal behandling med bolutininumtoxin ved overaktiv blæresyndrom*. Funktionen varetages af tre speciallæger, og der sker superviseret oplæring af læger i hoveduddannelse. Funktionen varetages også i forhold til patienter fra Kvindesygdomme og Fødsler.

Ikke-kurativ hormonmodulerende behandling af prostatakræft er hidtil varetaget i Urologisk Afdeling, Regionshospitalet Viborg på hovedfunktionsniveau. Der afholdes ugentlige MDT-konferencer for patienter med metastatisk prostatacancer, hvilket medvirker til at sikre tilrettelæggelsen af patientforløb og kvalificeret stillingtagen til iværksættelse af behandling. Urologisk Afdeling, Regionshospitalet Viborg deltager heri sammen med de urologiske afdelinger ved Aarhus Universitetshospital og Regionshospitalet Holstebro samt kræftafdelingerne fra de to hospitaler.

For alle regionsfunktioner gælder, at Urologisk Afdeling følger nationale og regionale retningslinjer og indberetter til relevante nationale kvalitetsdatabaser.

Urologisk Afdeling, Regionshospitalet Viborg har tæt fagligt samarbejde med de øvrige urologiske afdelinger i Region Midtjylland samt med relevante specialer internt i Regionshospitalet Viborg, herunder særligt nefrologi, karkirurgi, pædiatri og gynækologi/obstetrik.

4.4 Formaliseret samarbejde

Vejledning:

Såfremt funktioner i specialet søges varetaget i et formaliseret samarbejde med andre sygehusmatrikler i eller uden for regionen, bedes dette beskrevet og præciseret nærmere, herunder hvilke sygehusmatrikler, der indgår i det planlagte formaliserede samarbejde, og hvilke konkrete funktioner, det drejer sig om.

Den konkrete aftale om formaliseret samarbejde kan eventuelt vedlægges, men dette er kun et krav, hvis det fremgår specifikt af ansøgningsmaterialets specialevejledning, jf. Sundhedsstyrelsens publikation "Specialeplanlægning – begreber, principper og krav" tilgængelig fra Sundhedsstyrelsens hjemmeside.

Besvarelse:

Der er i Region Midtjylland aftalt en intern proces for indgåelse af og opfølgning på formaliserede samarbejdsaftaler.

I forhold til *indgåelse af aftaler* er det aftalt, at det hospital, der ønsker at søge om at varetage en specialfunktion i et formaliseret samarbejde, skal have haft en dialog med det hospital, som aftalen forventes at skulle indgås med, forud for fremsendelsen af endelig specialeansøgning. Det er aftalt, at der mellem hospitalerne skal være tydelige aftaler om følgende:

- Patientforløb eller patienter, som er omfattet af aftalen.
- Kvalitetsudvikling, herunder udarbejdelse af konkrete mål og aftale om fælles uddannelse.
- Opfølgning på disse mål og generel overholdelse af aftalen.

De endelige skriftlige formaliserede samarbejdsaftaler vil blive udarbejdet umiddelbart efter Sundhedsstyrelsens godkendelse af ansøgningen.

I forhold til *opfølgning på indgåede aftaler* er der i Region Midtjylland følgende forventninger til de formaliserede samarbejder:

- Der afholdes som minimum to årlige møder mellem de samarbejdende afdelinger. På disse møder drøftes kvaliteten.
- På baggrund af disse drøftelser aftales der om nødvendigt specifikke behov for øget samarbejde om for eksempel uddannelse og oplæring.
- Såfremt den ene eller begge oplever, at der opstår problemer i forhold til overholdelse af aftalen, er hospitalerne gensidigt forpligtede til at tage dette op.
- Ved eventuelle kvalitetsmæssige problemer er det hospitalet, der er godkendt til at varetage en given specialfunktion i formaliseret samarbejde, der har det fulde ansvar for, at der hurtigt tages hånd om disse problemer, sådan at kvalitetsmangler udbedres.

Der søges i forhold til tre regionsfunktioner om varetagelse af funktionerne i et formaliseret samarbejde mellem et regionshospital og Aarhus Universitetshospital:

- *Perkutan sten fjernelse...* (søges varetaget ved både Regionshospitalet Viborg og Regionshospitalet Holstebro i formaliseret samarbejde med Aarhus Universitetshospital, Skejby).
- *Dialyseadgange...* (søges varetaget ved Regionshospitalet Holstebro i formaliseret samarbejde med Aarhus Universitetshospital, Skejby).
- *Ikke-kurativ hormonmodulerende behandling af prostatakræft...* (søges varetaget ved både Regionshospitalet Viborg og Regionshospitalet Holstebro i formaliseret samarbejde med Aarhus Universitetshospital, Skejby).

4.5 Udefunktioner

Vejledning:

Såfremt der planlægges med brug af udefunktioner inden for specialet, skal dette beskrives nærmere, herunder hvilke konkrete funktioner det drejer sig om.

Besvarelse:

Der varetages udefunktioner på Regionshospitalet Randers og Regionshospitalet Horsens i form af ambulant udredning og kontrol af urologiske patienter. Det casemix af patienter, der ses i Horsens og Randers, er det samme som i Skejby, dvs. at der foretages udredning af kræftpakkepatienter inden for de forskellige urologisk kræftformer og varetages opfølgingsprogrammer inden for de forskellige kræftformer. Aktuelt ses ikke så mange benigne patienter, da hovedparten omvisiteres til private aktører. Funktionen varetages af speciallæger og yngre læger fra Aarhus Universitetshospital, mens plejepersonalet bliver stillet rådighed af regionshospitalerne.

4.6 Andre oplysninger vedr. regionsfunktioner i specialet

Vejledning:

Såfremt regionen/privathospitalet har yderligere oplysninger eller bemærkninger som er særligt relevante for Sundhedsstyrelsens sagsbehandling, kan de anføres her. Der kan fx angives relevant dokumentation for kvalitet i varetagelsen af udvalgte regionsfunktioner, særlig forskningsaktivitet eller lign.

Besvarelse:

5 Specialets højtspecialiserede niveau

5.1 Kort redegørelse for varetagelsen af regionsfunktioner som regionen/det private sygehus allerede er godkendt til, og som ønskes genansøgt

Vejledning:

Der efterspørges en redegørelse for, hvordan højtspecialiserede funktioner i specialevejledningen er implementeret i regionen/på det private sygehus (kun relevant hvis regionen/ det private sygehus allerede er godkendt)

Besvarelse:

Der er i den gældende specialevejledning tildelt højtspecialiserede funktioner på Aarhus Universitetshospital, Aarhus og en enkelt funktion på Regionshospitalet Holstebro i formaliseret samarbejde med Aarhus Universitetshospital, Skejby. Herudover er to højtspecialiserede funktioner godkendt til varetagelse i andre specialer (henholdsvis kirurgi og karkirurgi), hvoraf den ene varetages på Aarhus Universitetshospital, Aarhus.

De tildelte højtspecialiserede funktioner er implementeret i overensstemmelse med specialevejledningen.

5.2 Beskrivelse af den planlagte organisering af højtspecialiserede funktioner i specialet

Vejledning:

Der efterspørges en beskrivelse af den overordnede organisering og varetagelse af de højtspecialiserede funktioner, herunder på hvilke sygehusmatrikler højtspecialiserede funktioner ønskes varetaget og begrundelsen herfor, samt hvis der ansøges for flere sygehusmatrikler, hvordan de ansøgte sygehusmatrikler så vil samarbejde om varetagelsen af de højtspecialiserede funktioner.

Besvarelse:

Der søges om højtspecialiserede funktioner inden for urologi til samme matrikler (Aarhus Universitetshospital, Skejby og Regionshospitalet Holstebro), som varetager det højtspecialiserede niveau i dag. Der lægges således ikke op til ændringer i organisering og tværgående samarbejde.

I efteråret 2004 blev der indgået en center-satellit samarbejdsaftale mellem Urinvejskirurgisk Afdeling, Skejby og Urinvejskirurgisk Afdeling, Holstebro og Urologisk Afsnit, Regionshospitalet Viborg vedrørende radikal prostatektomi. Samarbejdet har fungeret siden og er organiseret således, at der udredes på alle tre matrikler, men kun opereres i Skejby og i Holstebro. Diagnosticerede patienter fra Viborg viderevisiteres til Holstebro til operation. Alle patienter diskuteres ved ugentlig video MDT-konference, inden behandlingen tilbydes. I 2014 blev der udført 136 radikale prostatektomier på Urinvejskirurgisk Afdeling i Holstebro, heraf 133 robotassisterede.

Den højtspecialiserede funktion *Binyrekirurgi* varetages på Aarhus Universitetshospital i regi af Kirurgisk Afdeling P, Aarhus Universitetshospital.

5.3 Matrikelspecifik beskrivelse af opfyldelse af krav til varetagelsen af højtspecialiserede funktioner i specialet

Vejledning:

Der efterspørges en redegørelse for, hvordan kravene i Sundhedsstyrelsens specialevejledning til varetagelse af højtspecialiserede funktioner indenfor specialet opfyldes. Redegørelsen skal ske for hver sygehusmatrikel, som planlægges at varetage højtspecialiserede funktioner.

Afsnittet skal supplere og uddybe oplysningerne i excel-skemaerne, som indsendes for hver sygehusmatrikel. Alle relevante tal-data og ja/nej-besvarelser indtastes i excel-skemaet, og det beskrives nedenfor, hvorledes det enkelte sygehus samlet set lever op til specialevejledningens krav til varetagelse af specialfunktioner i specialet.

Hvis der i det indtastede data i excel-skemaet, er afvigelser fra specialevejledningens krav om varetagelse beskrives det desuden nedenfor.

Besvarelse for Aarhus Universitetshospital, Skejby:

Der søges om højtspecialiserede funktioner inden for urologien til Aarhus Universitetshospital, Skejby. For supplerende oplysninger henvises til afsnit 4.3.

Vurdering og behandling af patienter med prostatakræft, herunder PSA-recidiver

Funktionen varetages af 5 speciallæger samt en lærestolsprofessor. Afdelingen foretager robotassisterede nerve- og ikke-nervesparende prostatektomier, avanceret udvikling af medicinsk behandling af kastraktionsresistent prostatakræft. I samarbejde med Røntgenafdelingen bedrives udvikling af diagnostik ved MR-scanning og MR-vejledte biopsier. Der er fokus på at implementere PROM-projektet i driften.

Blærekræft – vurdering og behandling af invasiv blærekræft og øvre urothealtumorer med intenderet kurativt sigte, herunder cystektomi og avancerede ureteroskopiske indgreb.

Penisbevarende kirurgi

Funktionen varetages af et blæreteam på 5 speciallæger, heraf en professor. Afdelingen varetager alle typer af urinafledning både kontinente og ikke-kontinente. Cystektomier udføres såvel åbent som ved robotassisteret laparoskopisk kirurgi. Afdelingen har stomisygeplejersker, og der udføres sygeplejeforskning inden for området. En sygeplejerske har været post.doc i New York. Det samme team varetager funktionen penisbevarende tumorkirurgi. Med hensyn til urothealtumorer i øvre urinveje og avancerede ureteroskopiske indgreb foretages denne funktion af 4 speciallæger med stor erfaring inden for endourologisk kirurgi. Som anført andet sted, er der ved at blive etableret et center inden for området med støtte fra spydspidspuljen på Aarhus Universitetshospital.

Nedre urinvejsdysfunktion (LUTS) inklusive smertefuld blæresyndrom OG kompliceret urogynækologi

Funktionerne varetages af 7 speciallæger, som har subspecialiserede funktioner inden for området. Afdelingen har et specialiseret center for vandladningsforstyrrelser med et specialuddannet plejepersonale, og der udføres fuldstændige urodynamiske undersøgelser. Kirurgisk omfatter funktionen bl.a. clam-plastikker af blære, urinafledning ad modum monti, indsættelse af scott-proteser ved inkontinens og erektil dysfunktion, urethraplastik og botox-injektion.

Nyreinsufficiens og nyrekræft

Der udføres kirurgi ved bilaterale tumorer, ennyrepatienter samt nefronbesparende ablation samt nyretransplantation på voksne, både donor og nekro. Funktionerne varetages af 3 speciallæger inden for urologi i samarbejde med 2 speciallæger i Røntgenafdelingen.

Binyrekræft

Funktionen varetages af Kirurgisk Afdeling P, som har et team til opgaven, og der er igangsat generationsskifte.

Børneurologi

Funktionen varetages af 4 speciallæger i tæt samarbejde med Børneafdelingen på Aarhus Universitetshospital, Skejby, og på stenområdet er der et tæt samarbejde med Fredericia Sygehus. Teamet behandler og opererer alle medfødte misdannelser og tumorer på børn. Teamet udfører robotassisterede pyeloplastikoperationer.

Besvarelse for Regionshospitalet Holstebro:

I 2014 blev der gennemført 136 radikale prostatektomier på Urinvejskirurgisk Afdeling U, Regionshospitalet Holstebro, heraf 133 robotassisterede operationer. Som det også fremgår af excel-skemaet, er der 4 læger tilknyttet dette område. Alle behandlinger forudgås af en fælles regional MDT-konference.

5.4 Formaliseret samarbejde

Vejledning:

Såfremt funktioner i specialet søges varetaget i et formaliseret samarbejde med andre sygehusmatrikler i eller uden for regionen, bedes dette beskrevet og præciseret nærmere, herunder hvilke sygehusmatrikler, der indgår i det planlagte formaliserede samarbejde, og hvilke konkrete funktioner, det drejer sig om.

Den konkrete aftale om formaliseret samarbejde kan eventuelt vedlægges, men dette er kun et krav, hvis det fremgår specifikt af ansøgningens materiale specialevejledning, jf. Sundhedsstyrelsens publikation "Specialeplanlægning – begreber, principper og krav" tilgængelig fra Sundhedsstyrelsens hjemmeside.

Besvarelse:

Der er i Region Midtjylland aftalt en intern proces for indgåelse af og opfølgning på formaliserede samarbejdsaftaler, som er mere uddybende beskrevet under punkt 4.4.

Der er allerede i dag et formaliseret samarbejde mellem Regionshospitalet Holstebro og Aarhus Universitetshospital, Skejby om den højtspecialiserede funktion *Vurdering og behandling af patienter med prostatakræft, herunder PSA recidiver...*

5.5 Udefunktioner

Vejledning:

Såfremt der planlægges med brug af udefunktioner inden for specialet, skal dette beskrives nærmere, herunder hvilke konkrete funktioner det drejer sig om.

Besvarelse:

Der er ikke udefunktioner på højtspecialiseret niveau inden for urologi.

5.6 Andre oplysninger vedr. højtspecialiserede funktioner i specialet

Vejledning:

Såfremt regionen/privathospitalet har yderligere oplysninger eller bemærkninger som er særligt relevante for Sundhedsstyrelsens sagsbehandling, kan de anføres her. Der kan fx angives relevant

dokumentation for kvalitet i varetagelsen af udvalgte højt specialiserede funktioner, særlig forskningsaktivitet eller lign.

Besvarelse: